

Матюшенко Олена Іванівна,
завідувач кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат наук з державного управління,
доцент

ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ У ЗАКОНОТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів щодо забезпечення кримінальних проваджень, здійснення яких унеможливлене внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, тимчасової окупації Російської Федерацією окремих територій України», реєстр. № 9579 від 07.08.2023 р. спрямований на вдосконалення національного законодавства в частині захисту конституційних прав, свобод та інтересів осіб під час здійснення кримінальних проваджень, виконання покарань, що унеможливлені внаслідок збройної агресії росії, тимчасової окупації росією окремих територій України [1].

В межах даного законопроекту доповнення до Кримінального кодексу України (далі – КК) зведені до одного нового пункту у розділі II «Прикінцеві та перехідні положення», носять дискусійний характер та перебувають у неоднозначному та суперечливому співвідношенні із чинними положеннями вітчизняного законодавства про кримінальну відповідальність.

Так, в нормах проекту Закону України № 9579 законодавець, пропонуючи доповнити розділ II «Прикінцеві та перехідні положення» КК новим пунктом під № 23, використовує у ньому словосполучення «особи, які не відбули в установленому законом порядку призначене вироком суду покарання». Тобто, законодавець має на увазі осіб, які були засуджені за вироком суду та почали відбувати покарання, але не відбули його в установленому законом порядку внаслідок збройної агресії росії проти України та тимчасової окупації росії окремих територій України. Цей висновок підтверджується і тим, що суб'єкт права законодавчої ініціативи пропонує звільняти засуджених осіб за рішенням суду від «подальшого відбуття цього покарання» [2].

Але положеннями чинних ст. 80 та ч. 3 ст. 106 КК за строками, визначеними у яких суб'єкт законодавчої ініціативи пропонує звільняти від подальшого відбування покарання, передбачають звільнення особи від відбування покарання, «якщо з дня набрання чинності обвинувальним вироком його не було виконано» [3]. Тобто, йдеться про випадки, коли обвинувальний вирок набув чинності, але його виконання навіть не розпочиналось.

Невиконання вироку, що не починалось, та невідбуття покарання, відбуття якого вже розпочалося, є явно різними правовими категоріями та підлягають різному правовому регулюванню. Якщо законодавець з

метою забезпечення виконання рішення про звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого доповнив КК новою ст. 84-1, чим фактично запровадив новий вид звільнення від покарання та його відбування, варто було б з метою вирішення питання про звільнення від подальшого відбування покарання осіб, які засуджені за вироком суду та почали таке покарання відбувати або так само вносити доповнення до розділів XII «Звільнення від покарання та його відбування» та XV «Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх» Загальної частини, а не до розділу «Прикінцеві та перехідні положення» КК, або реалізувати відповідну законодавчу ініціативу одноразово, шляхом прийняття відповідного закону про амністію, у якому сформулювати підстави та порядок звільнення від подальшого відбування покарання осіб, які були засуджені вироком суду, але внаслідок збройної агресії росії проти України, тимчасової окупації росії окремих територій України не відбули призначене їм покарання.

Тому логічним є висновок про необхідність доопрацювання проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів щодо забезпечення кримінальних проваджень, здійснення яких унеможливлене внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, тимчасової окупації Російської Федерацією окремих територій України».

Список використаних джерел

1. Пояснювальна записка до Проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів щодо забезпечення кримінальних проваджень, здійснення яких унеможливлене внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, тимчасової окупації Російської Федерацією окремих територій України», реєстр. № 9579 від 07.08.2023 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/9579>.

2. Проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів щодо забезпечення кримінальних проваджень, здійснення яких унеможливлене внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, тимчасової окупації Російської Федерацією окремих територій України», реєстр. № 9579 від 07.08.2023 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/9579>.

3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.